

Jaarverslag 2014

Missie en doelstellingen

Het [Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap](#) (KNHG) organiseert de beroepsgroep van historici, bevordert de geschiedbeoefening en biedt een platform aan de leden en aan de historische gemeenschap als geheel. Het KNHG mengt zich bovendien actief in maatschappelijke discussies die voor historici van belang zijn. Van oudsher creëert het KNHG daartoe plaatsen waar historici elkaar ontmoeten en kennis kunnen uitwisselen. In levende lijve op conferenties en bijeenkomsten, of ‘in druk’ via [BMGN – Low Countries Historical Review](#) en andere uitgaven. De digitale wereld opende een rijkdom aan nieuwe mogelijkheden die het KNHG de afgelopen jaren aangreep om een voortrekkersrol te vervullen voor studenten, onderzoekers, docenten, archivariissen, museummedewerkers en andere historisch geïnteresseerden. Dat doet het KNHG in samenwerking met het [Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis](#) van de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen (KNAW); beiden zien daarin belangrijke voordelen voor historici en voor het historisch onderzoek.

Belangrijke gebeurtenissen in 2014: eerste Nederlandse THATCamp en Lancering Historici.nl

Op 14 en 15 januari organiseerden KNHG en Huygens ING het zeer succesvolle eerste Nederlandse [THATCamp](#) (The Humanities and Technology Camp), een *unconference* waar de deelnemers zelf de invulling bepalen. Hier was het overkoepelende thema: digitale geschiedenis. Het verschijnen van het themanummer [Digital History](#) van [BMGN – Low Countries Historical Review](#) vormde een eerste belangrijke aanleiding voor het organiseren van het THATCamp. Digitale ontwikkelingen beïnvloeden ons vak sterk, maar over de vraag of er sprake is van een verrijking of van een transformatie van het historisch onderzoek wordt heel verschillend gedacht. De bijdragen in dit nummer vormen samen een actuele en afgewogen discussie over de beloftes en valkuilen van digitale geschiedenis. Daarnaast lanceerden KNHG en Huygens ING op de eerste dag van het THATCamp de vernieuwde versie van de website [www.historici.nl](#). Voor professionele historici dé startpagina voor informatie en actualiteit, die daarnaast toegang biedt tot een schat aan digitale resources en een platform voor online discussie en samenwerking. Een mooi voorbeeld daarvan is [de groep](#) over het THATCamp waar meteen ook alle verslagen werden gepost door de deelnemende historici en specialisten in digitale geesteswetenschappen. De site wordt mogelijk gemaakt door het KNHG en het Huygens ING maar is

redactioneel onafhankelijk: redactie en de bezoekers van de site bepalen samen de inhoud. Voorafgaand aan de feitelijke lancering door de redactie van historici.nl vond een publieksdebat plaats waar aan de hand van prikkelende stellingen gediscussieerd werd over de (on)mogelijkheden van digitale geschiedenis.

In juli 2014 vond de eerste evaluatie plaats van de site. Belangrijke conclusies waren dat de gestelde doelen voor het eerste halfjaar werden gehaald in alle onderdelen van de site (nieuws/agenda, digitale bronnen en community) en er een succesvolle sociale mediacampagne werd gevoerd. Dit ondanks de structurele technische problemen die de site een groot deel van het afgelopen jaar teisterden. Om de bezoekers nog beter te informeren en tegelijkertijd de bekendheid met historici.nl onder collega's te vergroten werd eind 2014 een begin gemaakt met de opzet van een [correspondenten netwerk](#) van historici afkomstig uit onderzoek, archief, museum en onderwijs, die fungeren als ambassadeurs voor de site en bijdragen aan een nog betere nieuwsvoorziening, scherpere opiniëring en daarmee aan meer debat onder vakgenoten. Het netwerk gaat in januari 2015 van start.

Andere congressen in 2014

In de serie KNHG-congressen van jonge historici vond in april het tweedaagse internationale symposium [The Artwork Exposed \(1850-1914\)](#) plaats, georganiseerd door Camelia Errouane (Universiteit Groningen) en Laura Prins (Van Gogh Museum, Amsterdam) in het Van Gogh Museum en het Rijksmuseum Amsterdam. Na de keynote van Michelle Facos (Indiana University Bloomington) verkenden verschillende sprekers de verhouding tussen kunst en politiek in de tweede helft van de 19de en het eerste decennium van de 20ste eeuw vanuit vier perspectieven: de kunstenaar, de opdrachtgever, het kunstwerk, en de receptie daarvan. Er waren bijdragen over Duitsland, België, Frankrijk en de Scandinavische landen, met Nederland, Portugal, en (Frans) Algerije als perifere gebieden.

In november werd het KNHG-Najaarscongres [Naar eer en geweten. Beroepsethiek en de persona van de historicus](#) gehouden, waar actuele wetenschapsethische thema's aan de orde kwamen. Als keynotes traden op Gadi Algazi (Universiteit Tel Aviv), Mineke Bosch (Universiteit Groningen) en Herman Paul (Universiteit Leiden). 's Middags waren er parallele sessies over de vragen: Wat maakt de professionele identiteit van een geschiedkundige, welke vaardigheden, deugden of eigenschappen vinden wij onmisbaar voor hem of haar? Hoe denken historici over zelf gecreëerde bronnen, over transparantie met betrekking tot bronnencorpora, hun persoonlijke drijfveren of zaken als macht en beloning? Welke moraal dragen historici uit in het onderwijs en de bredere samenleving, en wat beschouwen we als 'onethisch' of 'onprofessioneel' gedrag? Deze thema's werden steeds verbonden met specifieke beroepsomgevingen: het archief, het museum, de media, de politiek, het bedrijfsleven en de school of de universiteit. Het congres vormt de opmaat voor een bezinningstraject van het KNHG dat in 2017 moet uitmonden in een Nederlandse professionele gedragscode voor historici. Zo'n gedragscode bestaat al elders in de wereld. Het najaarscongres bood context en een platform voor debat over (de wenselijkheid van) een Nederlandse code. Op historici.nl werd [een groep](#) gevormd waar alle verslagen van lezingen en sessies zijn gepost en waar ook informatie is te vinden over bestaande buitenlandse codes voor historici.

Kerngegevens tijdschrift

Het KNHG is uitgever van *BMGN – Low Countries Historical Review*. Het tijdschrift is peer reviewed en heeft de INT1 ranking (voorheen de A-status) van de European Science Foundation, en is opgenomen in de Thomson Reuters Journal Citation Reports (impactfactor 2014 is 0.125, waarmee *BMGN-LCHR* op nummer 50 van 72 tijdschriften in de SSCI categorie History staat). Daarnaast is van belang dat *BMGN - Low Countries Historical review* vanaf 2012 geïndexeerd is in een toenemend aantal [belangrijke bibliografische databases](#) voor geesteswetenschappelijk onderzoek.

In 2014 verscheen de 129ste jaargang van het tijdschrift in vier gedrukte afleveringen, 626 pagina's in totaal. Daarnaast is er de online versie in Open Access op www.bmgn-lchr.nl waar ook de recensies (doorlopend) verschijnen, in 2014 in totaal 99. Als tweede nummer van de jaargang werd het themanummer [Batavian Phlegm? The Dutch and their Emotions in Pre-Modern Times](#) gepubliceerd. Het aandeel van Engelstalige en Nederlandstalige publicaties (artikelen en reviews) in de *BMGN - Low Countries Historical Review* was in 2014 ongeveer gelijk. Artikelen uit het themanummer *Digital History* werden dit jaar het vaakst gedownload. De jaargangen vanaf 1970 zijn digitaal beschikbaar en doorzoekbaar op de site. De online publicatie van het tijdschrift maakt het ook mogelijk het gebruik van het tijdschrift te volgen. Het aantal gebruikers van de site steeg in 2014 met 32% ten opzichte van 2013; gemiddeld meer dan 3000 gebruikers per maand.

Eind 2014 startte het redactie bureau met de voorbereiding van de volgende fase in het proces van digitalisering. In de loop van 2015 wordt naast pdf ook in xml-formaat gepubliceerd. Het publicatieplatform *Open Journal System* zal ten volle ingezet worden om de redactionele work flow en het peer review proces online te organiseren en inzichtelijker te maken; auteurs zullen artikelen via de website in kunnen dienen en volgen. Ten derde starten we met een publiciteitsoffensief over de eis die overheid en onderzoeksfinanciers stellen ten aanzien van publiceren in Open Access en de mogelijkheden die ons tijdschrift daartoe biedt.

Overdracht KNHG-archieven 1970-2008

Het [archief van het KNHG](#) en voorgangers is vanaf 1845 tot 1969 in bewaring gegeven van het Utrechts Archief, waar het toegankelijk is voor wetenschappelijk onderzoek. Begin 2014 is gestart met een project voor de overdracht van het KNHG-archief vanaf 1970 tot 2008 (inclusief de archieven van het Harreveldfonds). Voor de uitvoer van het project zijn in 2014 met financiële steun van het Harreveldfonds twee vrijwilligers en een stagiair aangetrokken die onder inhoudelijke begeleiding van bestuurslid Charles Jeurgens een bewerkingsplan maakten (inclusief selectie), het archief ordenden en het op wetenschappelijk verantwoorde wijze hebben beschreven. Op basis van de selectielijst zijn na overleg met het bestuur archieven die daarvoor in aanmerking kwamen vernietigd. Eind 2014 is nader overlegd met het Utrechts Archief over de precieze eisen, begin 2015 kan het archief dan vervolgens worden overgedragen.

Leden

De keuze voor het publiceren van *BMGN – Low Countries Historical Review* in Open acces leidde in de voorgaande twee jaar tot onzekerheid over de ontwikkeling van de KNHG als ledenorganisatie. Het aantal leden liep zoals verwacht terug en de inkomsten uit contributies zijn fors afgenomen. Maar door het invoeren van de differentiatie in de tarieven (met of zonder abonnement op de gedrukte *BMGN* en voor zowel studenten of senioren) lijkt de terugloop van het ledental nu enigszins gestabiliseerd. Om professionele historici te overtuigen van het nut en de noodzaak van een beroepsorganisatie zoals het KNHG zijn eind 2014 voorbereidingen getroffen voor de ontwikkeling van een breder publiciteitsoffensief, vooral gericht op jonge historici die gebruik maken van de website *Historici.nl* en *BMGN – Low Countries Historical Review* in Open Acces. Het bestuur zal in 2015 over de volle breedte van de beroepsgroep nieuwe publiciteit genereren over het werk en de (gratis) diensten van het KNHG.

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van het KNHG op 28 november kwamen naast financiën en de bestuursamenstelling drie inhoudelijke thema's aan de orde die de komende drie jaar op de KNHG-agenda staan: de oprichting van een werkgroep beroepscode in vervolg op het najaarscongres; de organisatie van Historicidagen in 2017; en het samenbrengen van alle geschiedenisopleidingen in Nederland en Vlaanderen in een ronde tafel bijeenkomst naar aanleiding van de visitaties commissies. De aanwezige KNHG-leden juichen het toe dat het KNHG als onafhankelijke partij deze thema's verder ter hand neemt.

Bestuur en Bureau

Het [bestuur](#) van het KNHG telt acht leden. Voorzitter is Susan Legêne, Joost Dankers is penningmeester en Jouke Turpijn secretaris. Daarnaast hebben vier andere bestuursleden speciale portefeuilles: Charles Jeurgens (archieven), Carla van Boxtel (onderwijs), Beatrice de Graaf (congressen) en Martine Gosselink (Museum). Catrien Santing nam zitting in het bestuur als redactievoorzitter van *BMGN – Low Countries Historical Review*. Er is een plaats vacant die zal worden bezet door een student of promovendus.

Directeur van het KNHG is Leonie de Goei, tevens projectleider van *historici.nl*. Als managing editor van *BMGN – Low Countries Historical Review* ad interim trad vanaf februari Aad Blok aan. In 2014 werkten verder op het [KNHG-bureau](#) de vaste medewerkers Marja de Keuning (redactiesecretaris) en Caroline van Vliet (administratie en webredactie); daarnaast de projectmedewerkers Minte Kamphuis (redacteur), Anne-Marie Mreijen (idem) en Susan Leclercq (web/eindredacteur *historici.nl*). Stagiair was Stephan van Dijk, vrijwilligers Ferry Gouwens, Daan Bastinck en Lucas Geurts.

Oproep aan alle historici

Een beroepsorganisatie zoals het KNHG is gebaat bij actieve inbreng van leden maar ook van niet-leden. Neem contact op met het [KNHG-bureau](#) wanneer u wilt bijdragen aan de genoemde nieuwe initiatieven of daarover meer informatie wilt. En: blijf het KNHG steunen en vraag ook andere vakgenoten dat te doen! Het KNHG heeft [ANBI](#) status.